

ПОСЕЛЕННЯ ПОНУРИХ ВЕДМЕДІВ

Ондечки воно, моє поселення: ген на тому пагорбі, неподалік від бурхливої річки.

Усі хатини, — а їх десь зо тридцять, — укриті строка-тими шкурами.

Понурі Ведмеді мають одне з найвелелюдніших селищ, принаймні так каже дядько Бобер, який чимало подорожував, тож знає напевно. Інші племена розташовані на добрячій відстані звідси. Щоб дістатися найближчого поселення, Північних Буйволів, потрібно майже три місяці витратити на дорогу, а подорожувати за наших часів, повірте мені, — неабиякий подвиг.

Лишень погляньте на цю місцину: суцільне багно-вище, що взимку вкривається кригою, а навесні тане,

утворюючи драглисту каламутну твань, над якою хмарою кишать комарі. А якщо обернутися довкола, то всюди видніються лише гори: скільки сягає око — скрізь ялини й берези, а льодовики, майже зачепивши пагорби, сповзають із гір донизу...

Фе-е, холоднеча! Краще згорнутися клубочком під шкурами у теплій хатині й на світанку спостерігати, як мама Тигриця підкидає дрівця у вогнище.

Листя вже змінює свій колір, хоча надворі лише рання осінь.

Небо поступово ясніє. Над хатинами з отворів клубочиться дим. Якийсь дивакуватий чоловік відсуває шкуру над входом до оселі й виходить надвір, позіхає, потягується, дивиться у небо й щось задоволено мугикає. Далі чимчикує до невеличкої брудної калюжі, що у самісінькому центрі поселення, й уважно оглядає лід, що утворився за ніч.

Відтак цей дивак стає навколішки перед Тотемом-Місяцем — величезним білим кругляком — і, поцілувавши його, починає співати.

Ім'я цього дивака — Повний Місяць, він — сільський шаман, а ще ворожбит. Він з голови до п'ят прикрашений безліччю якихось брязкалец та амулетів, його розкошлане волосся стирчить дибки, а вирячкуваті очі зиркають навсібіч.

Прислухаймося до його пісні — це такий собі прогноз погоди у його виконанні:

*Погода нині — краще не буває,
Невдовзі сонечко зійде;
Час, ледарі, вже здобич йти шукати,
Хто довго спить — нічого не знайде!*

Щоранку ті самі пісні, навіть коли дощить чи сипле сніг. Тоді він, щоправда, трохи змінює слова:

*Погода нині — гірше не буває,
Невдовзі сніг піде;
Час, ледарі, вже здобич йти шукати,
Хто довго спить — нічого не знайде!*

Люди у своїх хатинах перевертаються з боку на бік під шкурами й клянуть того шамана з його рипливими піснями. Але згодом вони починають каятися, бо ворожбит скрізь має свої вуха і влада його безмежна.

— Ну ж бо, Неандертальський хлопчику, прокидайся. Тобі вже час іти до школи, — гарчить мама Тигриця, стягуючи з мене шкури, під якими було так тепло.

Багаття майже згасло, і в мене від холоду аж зуби цокотять.

Школа!

Мені навіть думати про неї не хочеться!

Я підхоплююся на ноги та загортаюся в шкуру вівцебика.

Ви, напевно, подумаєте, що я розповідаю вам якісь побрехеньки.

«Школа за доісторичних часів? Це неможливо, адже людина тоді ще не вміла писати», — заперечите ви.

Воно, зрештою, так і є. Писемності в нас ще немає, проте ми не такі нетями, як вам може видатися, — малювати ми вміємо! Та й решта наших предметів дуже відрізняється від ваших: полювання, риболовля та збирання — безумовно, найважливіші, але я б не хехтував і обробленням кремнію, будівництвом хатини, магічним малюнком, заклинанням тощо.

Тож навіть нам, дітям льодовикового періоду, доводиться чимало працювати!

Чи складні ці предмети, я ще не можу вам сказати, адже сьогодні в мене перший день у школі.

Я так хвилююся, ви навіть уявити собі не можете.

Вийшовши із хатини, я одразу ж зустрічаю свого найкращого друга Розумаху. Він сидить перед своїм наметом і спускає з кучугури снігу невеличкі деревинки.

— Вітаю, Розумахо! А що це ти робиш? — запитую я.

— Проводжу дослідження, — задумливо відповідає він, роблячи зарубки на своєму дрючкові для нотаток.

Розумаха — дуже дивний хлопчик льодовикового періоду. Він не вміє вилазити на дерева, швидко втомлюється від прогулянок, бігає, як кульгава черепаха, не має хисту до будування хатини, проте...

Проте він дуже кмітливий і постійно ставить тисячі запитань:

— Чому птахи літають, а люди — не вміють?

— Як риби можуть дихати під водою?

- Куди ховається сонце уночі?
- Чому вода не біжить угору?
- Чи далеко від нас зорі?
- Чому Місяць ніколи з ними не зіштовхується?
- Чому веселка завжди тікає, коли я біжу, щоб до неї доторкнутися?
- Чому грім так гучно гуркоче?
- Чому вогонь палає та обпікає?
- Чому вода гасить вогонь, а вогонь не спопеляє воду?
- Чому в мене так багато запитань?

Уночі, поки всі сплять, він крутиться з боку на бік під шкурами й вигадує безліч хитромудрих задач; а зранку, як прокинеться, захоплено проводить свої досліді, геть не помічаючи, що відбувається навколо. Через те ми й кличемо його Розумахою.

— А для чого воно тобі, оте дослідження? — питаю я.

— Хочу побудувати щось таке, що допоможе переносити важкі речі. Бачиш, як ці деревинки ковзають по кризі? А тепер уяви собі величезний шматок кори, наповнений шкурами та іншими предметами. І нам не доведеться гнути хребет, щоб перенести щось важке...

— Шматок деревини легко ковзає, бо спускається донизу, — зауважую я. — А що ти зробиш, аби підняти його нагору? Світ, на жаль, складається не лише зі схилів, але і з підйомів.

Розумаха чухає потилицю й прибирає зарубки з дрючка.

Я втішаю його ласкавим поплескуванням по спині:

— Не здавайся! У тебе все ще вийде.

Тим часом, відсапуючись, до нас підійшов ще один хлопчик, зігнутий у дугу під вагою кам'яних плит.

— Вуглику, чи ти й справді хочеш взяти всі свої малюнки до школи? — співчутливо запитую я в нього.

— Хочу показати їх учителеві...

— Ти міг би взяти лише деякі з них...

Я навіть не встиг закінчити речення, як сталося лихо. Вуглик, зашпортавшись об пеньок, стрімголов звалився на землю. Ми поспішили на допомогу, бо бідолаха опинився під купою важезних плит.

Нам ледве вдалося звільнити його: хлопець увесь подряпаний, брудний, із синцями. Та тільки він нарешті оговався, то перше, що він запитав, було:

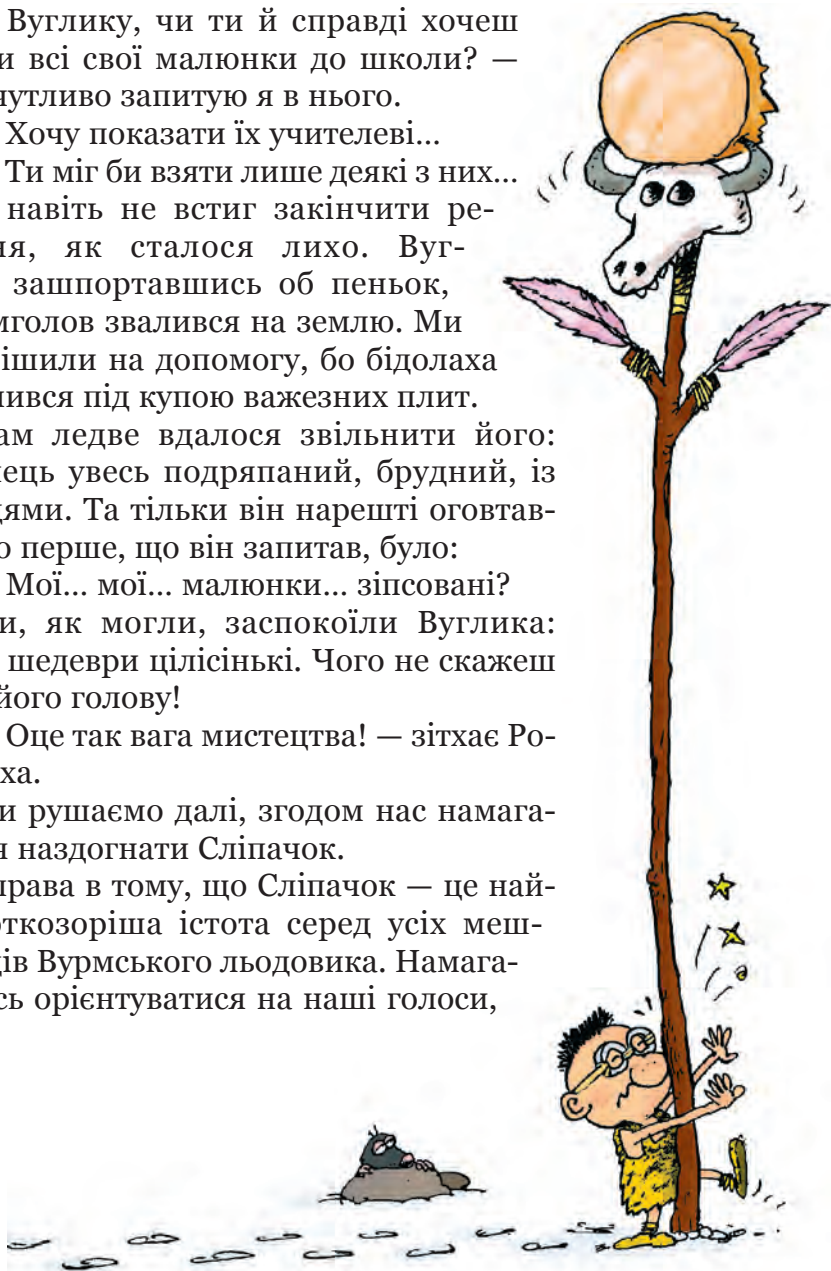
— Мої... мої... малюнки... зіпсовані?

Ми, як могли, заспокоїли Вуглика: його шедеври цілісінькі. Чого не скажеш про його голову!

— Оце так вага мистецтва! — зітхає Розумаха.

Ми рушаємо далі, згодом нас намагається наздогнати Сліпачок.

Справа в тому, що Сліпачок — це найкороткозоріша істота серед усіх мешканців Вурмського льодовика. Намагаючись орієнтуватися на наші голоси,

він налітає на дерев'яний стовп Тотема-Сонця, наступної миті зіштовхується з Тотемом-Місяцем, відстрибує аж до хатини дядька Бобра та враз завалює її. Аж тут він спотикається об каміння вогнища й гепається просто в попіл.

Йому ще пощастило, що вогонь давно згас!

Наш приятель Блищик біжить до нього та допомагає піднятися. На бідолашного Сліпачка у цей момент страшно дивитися: він скидається на живого мерця, бо до його тіла, змащеного зубрячим жиром, яким ми щодня намащуємося, аби захиститися від холоднечі, поприлипав попіл.

Блищик — найметкіший з-поміж нас, найбезстрашніший, найневтомніший і найщедріший. Сільські дівчата сохнуть за ним, та він навіть не дивиться у їхній бік, бо по самі вуха закоханий у Топольку.

На жаль, Тополька зовсім його не помічає, оскільки не зводить очей із Розумахи, а той взагалі ні на кого не

дивиться, бо думками постійно витає десь поміж хмар: навіть якби мамонт привітався із ним, йому б і за вухом не засвербіло.

Тим часом, прогулюючись, ми дійшли до хатини Топольки.

Тополька — гарненька льодовикова дівчинка із довгим світлим волоссям та борідкою такого самого кольору (саме так, навіть дівчата із нашого племені мають бороду, однак, звісно, не таку довгу, як у нас, хлопців). Вона — донька шамана, Повного Місяця, та його дружини, Пів-Місяцівни.

— Привіт, Розумахо! — лепече Тополька. — А чи не бажаєш скуштувати шматочок солодкої смоли?

— А скільки це коштуватиме? — питає Розумаха.

— Тобі це буде за спасибі! — радісно відповідає дівчинка.

— Тоді я теж візьму! — устряє Морж.

— А тобі це обійдеться у десять кременів, — буркнула Тополька, простягаючи йому шматочки смоли.

— У такому разі вони мені не потрібні! — роздратовано відповідає Морж — кремезний хлопчик міцної статури, як у мамонта. Злегка вдаривши дівчинку по руці, він збиває шматочки смоли в пилюку.

Блищик тієї ж миті кидається на захист своєї коханої, штовхає Моржа, і той із гуркотом гупається на землю. Свищик і Стрибун, як за командою, одночасно поспішають Моржеві на поміч.

Ось-ось почнеться запекла чубанина, аж раптом з'являється Каральна Рука, один із сільських старійшин, обов'язком якого є покарання неслухняних дітей.

А з ним поспішають ще двоє — Грізний Погляд і Понуре Чоло.

Каральна Рука потирає свої величезні ручища — це він у такий спосіб розминається.

— Що тут відбувається? — гримає Грізний Погляд.

— Та нічого... все гаразд, — поспішає запевнити його Морж, підхоплюючись на ноги. — Я просто перечепився і впав...

Каральна Рука розчаровано зітхнув, бо надто вже кортіло йому надавати стусанів кремезному Моржеві. Це зовсім не те, що лупцювати щуплявого Стрибуна, у якого хоч кістки лічи.

Грізний Погляд прискіпливо оглядає всю компанію й урешті сигналізує іншим двом, що можна йти. Ці малі нахаби постійно щось собі вигадують, та рано чи пізно він уіймає їх на гарячому...

Уникнення покарання змушує всіх на мить забути про сварки та суперництво.

Морж, Свищик і Стрибун, невдоволені, почимчикували першими, а на протилежному боці з'являється Блішка — крихітна льодовикова дівчинка, струнка й худорлява, наче трісочка. Їй завжди холодно, і навіть зараз вона дрібно тремтить, хоча сонце вже зійшло і мороз трохи відступив.

Дівчинка купує у Топольки три солодкі корінці та, усміхаючись, пропонує їх мені. Мої друзі, побачивши нас із Блішкою разом, починають ехидно насміхатися.

У нашій компанії й справді подекують, що у мене із маленькою Блішкою виникли якісь особливі стосунки.

Неправда, це все нісенітниця!

Не скажу, що Блішка мені зовсім не подобається: вона мила, ласкава, турботлива... але я... е-е-е... загалом, моє серце зайняте!

Я хочу відкрити вам таємницю.

Вам, певно, цікаво буде дізнатися, чому я звернув у цей бік, змусивши однокласників піти довшим шляхом до школи. Бо цим шляхом я пройду саме повз будинок моєї коханої дівчинки.

Її справжнє ім'я — Фрчплтттинплпнн (Квітка-Повного-Місяця), але, оскільки вам буде складно вимовити це ім'я, пропоную називати її Неандертальською дівчинкою.

Але... зачекайте хвилику... Це неможливо!
Ви лишень погляньте, хто рухається з того боку!
Найогидніший, найкапосніший, найнахабніший,
най-най...

Ви помітили, що він теж преться до хатини прекрасної Неандертальської дівчинки?

Я маю, ні, я просто зобов'язаний потрапити туди раніше за нього!

Повертаю праворуч і спускаюся поміж рядами перехняблених хатин, але, добігши до потрібної мені, стикаюся віч-на-віч зі своїм суперником.

Фррлффф, тобто «Пуцьвірок» — так звати цього зухвальця. Але в цій історії я волів би дати йому інше ім'я, щоб ви зрозуміли, ким він є насправді. Отож я назвав би його Чепурун, бо це ім'я його найкраще характеризує, адже модно вбиратися — це його найбільша пристрасть.

Навіть зараз, спускаючись до будинку Неандертальської дівчинки, він нап'яв свої найкращі дорогоцінні хутра, а віє від нього запашними смолами... У нього

навіть є слуга, який наглядає за ним і приносить йому плити для домашнього завдання!

Я мчу щодуху, бо завіса над входом у хатину моєї красуні піднімається. Обминувши Чепуруна, я непомітно підставляю йому ногу, той шпортається й летить сторч головою прямисінько у багнюку.

Цієї миті Неандертальська дівчинка виходить із хатини, і я захоплено витріщаюся на неї.

Неандертальська дівчинка — найгарніша льодовикова дівчинка, вродливішої за неї у нашій місцевості я ще не бачив.

Неандертальська дівчинка — це тендітна квіточка, що розпустилася серед холодних снігів.

Неандертальська дівчинка — це світло моїх очей.

Неандертальська дівчинка — це мрія...

О, я не на жарт закоханий у цю дівчинку!

Та що там казати! Краще я вам її опишу, і тоді, упевнений, ви погодитесь, що моє невгамовне почуття цілком виправдане.

Моя Неандертальська дівчинка має просто ідеальну фігуру: доволі низенька, кремезна та масивна. У нас це дуже цінують, бо що нижча жінка, то вона сильніша й більшу вагу зможе підняти. А ще з такою дружиною не треба будувати високої хатини, а це, погодьтеся, доволі ощадливо.

Ідеальна льодовикова жінка має бути такого зросту, який приблизно дорівнює ширині стегон. А якщо, опріч цього, у неї ще й криві ноги, тоді це просто вершечок бажань! Бо жінка із кривими ногами майже ніколи не втрачає рівноваги, тож цілими днями може ходити не стомлюючись, а також переносити на своїх плечах неабияку вагу...

НЕАНДЕРТАЛЬСЬКИЙ ХЛОПЧИК У ШКОЛІ

Моя Неандертальська дівчинка саме така.

Вона волохата, як тітка Байбачиха, і має кумедний носик завбільшки з ніс дідуса Череваня.

Та от халепа — у неї багато прихильників. Дуже багато! Ото й лихо!

Проте серед усіх моїх суперників найненависнішим є Чепурун.

Ось він, голопуцьок, виповзає із калюжі: хутро все в багнюці, з нього тече, обличчя бруднюще. Його слуга кидається на допомогу, намагаючись відчистити Чепуруна, та всі старання призводять до зворотного ефекту: він лише дужче розмазує бруд по його шкірі та волосю. Мій суперник цієї хвилини — бридке видовисько! І Неандертальська дівчинка з огидою від нього відвертається.

Один — нуль на мою користь, моднику!

Я пропоную своїй красуні допомогти нести її речі, і вона з посмішкою, яка розтопила б навіть крижане серце, мені це дозволяє.

Школа майже поруч.

Ми виходимо із селища та йдемо стежкою, яка веде прямо до скелі.

Дорогою до нас підходять Ведмедюк і Слимак, а здалеку нам уже шлють свої вітання Цокотун, Стрибуха та Буйволик.